

**VI Міжнародна науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти і молодих учених**

**«АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ДОСЛІДНИКА
В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ:**

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД»

**«Новітні явища і тенденції в сучасній
лінгвістиці та лінгводидактиці»**

***(із досвіду лінгвістичного діалогу
наставників і здобувачів освіти)***

18-19 травня 2023 року

Підготували студенти 231-232 групи

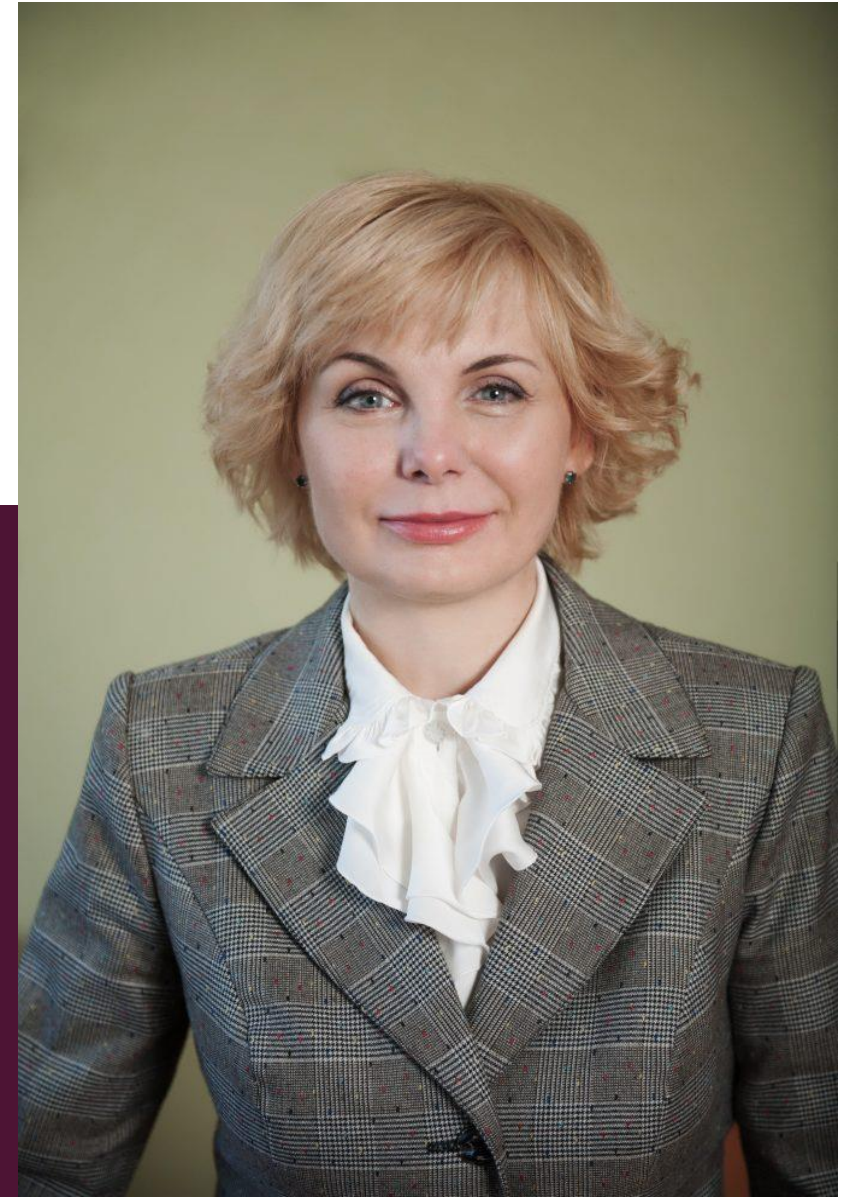
Кафедра української мови і літератури СумДПУ ім. А.С. Макаренка

«Викладання мови – найважча справа. Викладати цей предмет повинні найздібніші й найталановитіші. Бо це не просто передача знань, практичних умінь, навичок. Це передусім виховання. Виховання розуму, формування думки, копіткє різьблення й ліплення найтонших рис духовного обличчя людини. Адже із думки і слова почалося становлення людини...» Василь Сухомлинський

Олена Миколаївна **СЕМЕНОГ**

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови і
літератури Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Олена Миколаївна Семеног

Наукові інтереси:

- Проблемні питання культури української мови
- Професійна підготовка майбутніх вчителів української мови та літератури.
- Розвиток педагогічної майстерності викладача
- Українська культуромовна особистість учителя

Основні фахові курси:

- Культура української мови
- Лінгводидактика
- Методика викладання української мови
- Українська етнолінгводидактика
- Медіакультура вчителя

Жанри наукових праць Семеног О.М . за останні 5 років

Монографії:

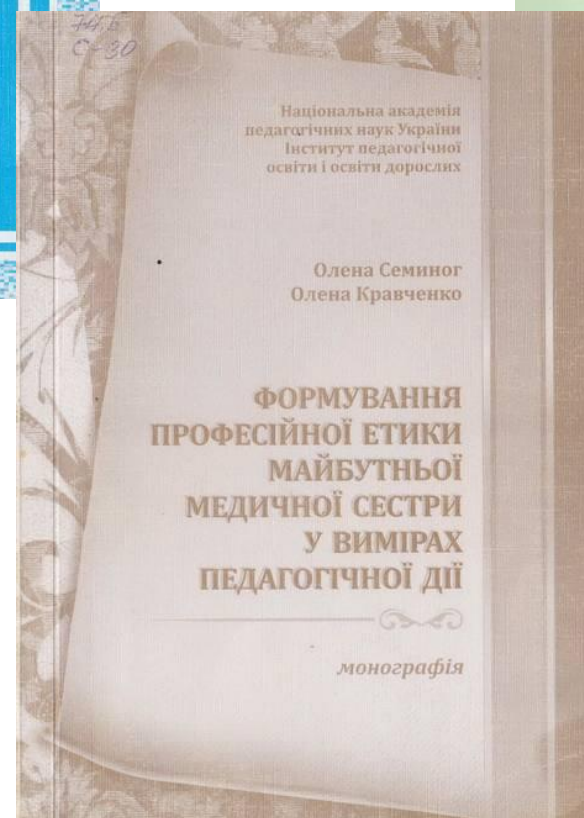
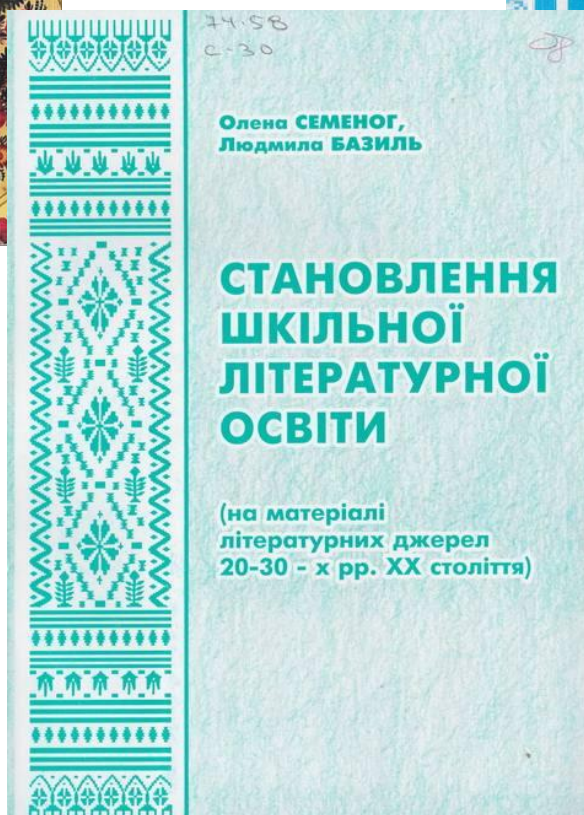
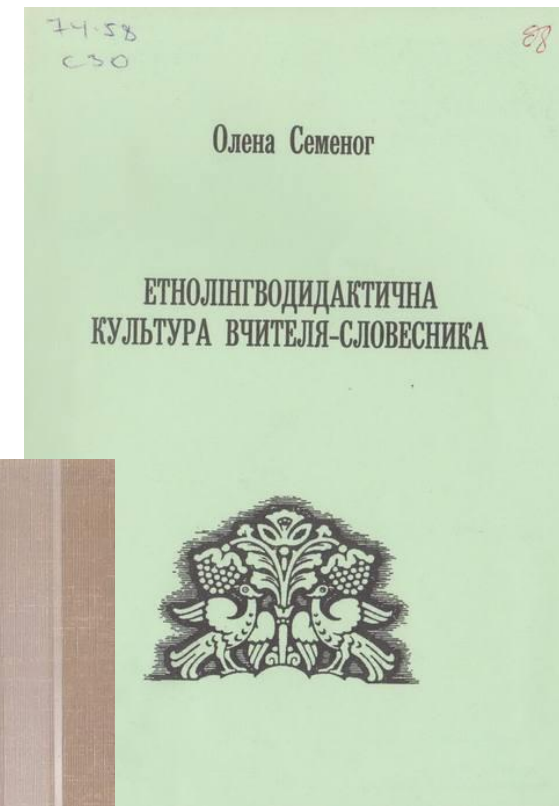
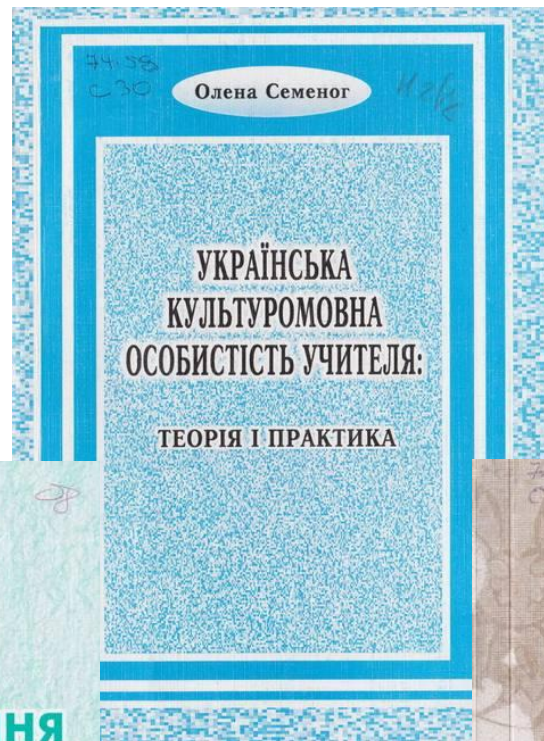
«Концептосфера освіта в українському та польському дискурсах: міждисциплінарний підхід», «Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти», «Формування культуромовної особистості фахівця в умовах неперервної освіти», «Текст у дослідницьких парадигмах: теорія і практика»

Навчальні посібники:

«Наукова фахова українська» , «Мовне родинознавство», «Мовнокомунікативна особистість учителя й учня у художньо-педагогічному дискурсі»

Статті у наукових збірниках:

«Культуромовна особистість майбутнього учителя в об'єктиві концепції «Нова українська школа»», «Підготовка майбутніх учителів української мови і літератури до організації дозвілєвої діяльності старшокласників засобами медіаосвіти», «Формування комунікативної компетентності майбутніх документознавців засобами інноваційних технологій.»

Культуромовна особистість вчителя:

- Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: монографія О. М. Семеног
- Культура наукової української мови: навчальний посібник О. М. Семеног
- Культура наукової української мови О. М. Семеног
- Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки) О. М. Семеног
- Лексикографічна компетенція як показник мовної культури особистості О. М. Семеног

Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури

У монографії викладено теоретико-методологічні та методичні засади системи професійної підготовки майбутнього вчителя української мови і літератури. Розглянуто особливості становлення фаху в національному і світовому контексті. Запропоновано навчально-методичну систему професійної підготовки майбутнього вчителя української мови і літератури, що зорієнтована на формування професійної компетенції та культуромовної особистості. Монографія адресована фахівцям, які займаються науковою і професійнопедагогічною діяльністю з означеної проблеми у вищій школі, докторантам, аспірантам та студентам педагогічних спеціальностей, усім, хто цікавиться сучасними підходами до педагогічної освіти і професійної підготовки

КИРИЛЕНКО НАДІЯ ІВАНІВНА

Кандидат філологічних наук,
доцент, викладач кафедри
української мови і літератури
Сумського державного
педагогічного університету імені
А. С. Макаренка.

Фольклор

**Літературне
краєзнавство**

Коло інтересів:

**Шістдесятництво
як естетично-
художнє явище**

**Сучасна жіноча
література**

Наукові праці:

1. Кириленко Н. І., Сердюк К. В. Гуманістичний дискурс сучасної української мілітарної прози. Закарпатські філологічні студії. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». Випуск 26. Том 1. 2022. С. 268- 273.

У статті розглядається специфіка художнього осмислення теми війни і миру у творчості сучасних українських письменників, зокрема нове бачення загальнолюдських проблем, пов'язаних з війною. Особливу увагу зосереджено на утвердженні гуманістичного пафосу в сучасній прозі на воєнну тематику, зокрема розкрито своєрідність анти-мілітарного дискурсу творів «Маріупольський процес», «УКРИ», «Чорне сонце». На прикладі героїв, їхніх вчинків, психології, мотивації показано, як війна впливає на долю особистості, доведено, що в будь-якій межовій ситуації, навіть на війні, можна залишатися гуманістом.

Випуск 26. Том 1

УДК 821.161
DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.1.51>

ГУМАНІСТИЧНИЙ ДИСКУРС СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МІЛІТАРНОЇ ПРОЗИ

HUMANISTIC DISCOURSE OF MODERN UKRAINIAN MILITARY PROSE

Кириленко Н.І.,
orcid.org/0000-0002-5982-7227
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови і літератури
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

Сердюк К.В.,
orcid.org/0000-0001-7990-849X
магістрант факультету іноземної та слов'янської філології
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

У статті розглядається специфіка художнього осмислення теми війни і миру у творчості сучасних українських письменників, зокрема нове бачення загальнолюдських проблем, пов'язаних з війною. Особливу увагу зосереджено на утвердженні гуманістичного пафосу в сучасній прозі на воєнну тематику, зокрема розкрито своєрідність анти-мілітарного дискурсу творів «Маріупольський процес», «УКРИ», «Чорне сонце». На прикладі героїв, їхніх вчинків, психології, мотивації показано, як війна впливає на долю особистості, доведено, що в будь-якій межовій ситуації, навіть на війні, можна залишатися гуманістом.

Письменники художньо інтерпретують не стільки події війни, скільки моделюють образ людини в контексті війни, зміни пріоритетів, внутрішніх протиріч. Серед уже репрезентованих на сторінках творів тем і мотивів переважають авторське бачення війни, рефлексія роздумів, викликаних болем, стражданнями, смертю, глибоким розчаруванням у житті, мотив втраченого дитинства цілого покоління дітей. Домінуючими бувають і залишаються антимілітаризм, боротьба за мир, за свободу і незалежність, за людську гідність, формування національної ідентичності.

У прозі, присвяченій подіям війни на сході країни, відсутні ідеологічні маркери, сучасні автори майстерно реценують етнопсихологію українців, художньо узагальнюють факти та реальні життєві історії, які є втіленням національної ідеї та гуманістичного пафосу.

«Маріупольський процес», «УКРИ» та «Чорне сонце» – узагальнені невідомі життєві історії, які є втіленням людинолюбства, застеререженням від війни, формуванням патріотизму та національної свідомості.

Поява творів, присвячених російсько-українській війні, надзвичайно важлива для розвитку сучасної літератури, для формування національного міфу, адже в текстах про тему війни спостерігаємо гуманістичний пафос.

Ключові слова: сучасна українська проза, тема війни, війна на сході України, АТО, гуманістичний пафос, мілітарний дискурс.

In the article we consider the specifics of the artistic interpretation of the theme of war and peace in the works of modern Ukrainian writers. In particular, a new vision of common human problems related to war. We pay special attention on the establishment of humanistic pathos in modern prose with military topics. In particular, we reveal the originality of the anti-military discourse of the works "Mariupol Process", "UKRY", "Black Sun". On the example of heroes, their actions, psychology and motivation we show how war affects the fate of an individual, prove that in any borderline situation, even in war, you can be a humanist.

Writers artistically interpret not so much the events of the war as model the image of a person in the context of war, changes of priorities, and internal contradictions. Among represented on the pages of the works themes and motifs prevail the author's vision of war, the reception of reflections caused by pain, suffering, death, deep disappointment in life, the motif of the lost childhood of an entire generation of children. Antimilitarism, the struggle for peace, for freedom and independence, for human dignity, and the formation of national identity were and are dominant.

In the prose dedicated to the events of the war in the east of the country, there are no ideological markers, modern authors masterfully interpret the ethnopsychology of Ukrainians, artistically summarize facts and real life stories, which are the embodiment of the national idea and humanistic pathos.

"Mariupol Process", "UKRY" and "Black Sun" are generalized non-fictional life stories that are the embodiment of philanthropy, a warning against war, and the formation of patriotism and national consciousness.

The appearance of works dedicated to the Russian-Ukrainian war is extremely important for the development of modern literature, for the formation of a national myth, because in the texts about the war we observe a humanistic pathos.

Key words: modern Ukrainian prose, theme of war, war in the east of Ukraine, ATO, humanist pathos, military discourse.

Постановка проблеми. Україна стала епіцентром найтрагічніших подій ХХІ століття – Євромайдану, Революції Гідності, Небесної Сотні, окупації Донбасу та Криму, АТО, повномасштабного вторгнення в лютому цього року. Неоголошена загарбницька війна з росією, яка вже вісім років топить на сході країни і десятий місяць широкомасштабного вторгнення, стала

2. Німенко Н., Кириленко Н. Барокові риси в українських літописах XVIII століття. Монографія. Суми: ФОП Цьома С.П, 2021. 120 с.

У книзі розкривається полімовність української літератури доби бароко в контексті барокової культури, розглядаються особливості літературного бароко в Україні, специфіка втілення українського бароко в літописах, узагальнюється та систематизується комплекс дискурсивних міждисциплінарних питань щодо барокових рис козацьких літописів. Практичне значення книги полягає у формуванні загальнонаціональної моделі історичної пам'яті шляхом дослідження барокових рис козацьких літописів; у створенні міждисциплінарної бази щодо вивчення історико-літературної спадщини.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний педагогічний університет імені
А.С.Макаренка

Н. А. Німенко, Н. І. Кириленко

**БАРОКОВІ РИСИ В УКРАЇНСЬКИХ
ЛІТОПИСАХ XVIII СТОЛІТТЯ**

МОНОГРАФІЯ

Суми-2021

3. За загальною редакцією Кириленко Н. І. СУМЩИНА В ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНОМУ ВИМІРІ. Монографія. Суми: ФОП Цьома С.П. 40002, 2021. С. 268.

У монографії розглядаються актуальні питання філологічного краєзнавства, зокрема особливості розвитку фольклору та фольклористики, своєрідність інтерпретації фольклорних мотивів і образів у художніх творах, домінантні мотиви літератури Сумщини, мовознавчі студії. Проаналізовано окремі аспекти філологічного краєзнавства: фольклористично-літературознавча діяльність Пантелеймона Куліша; складне синтаксичне ціле як структурно-семантична одиниця синтаксису; поезія Сумщини II половини XIX – початку XX століть: домінантні мотиви; східнополіський аспект у вивченні діалектів Сумщини; гайдамацький ватажок Семен Гаркуша та його образ у літературі та фольклорі; політичні, соціально-економічні та культурологічні передумови розвитку педагогічної майстерності вчителя на Сумщині середини XVIII – початку XX століть; стильова своєрідність еміграційної прози Івана Багряного; діалектизми у творчості Остапа Вишні, які є вагомою складовою науково-дослідницької роботи лабораторії літературного краєзнавства.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

**СУМЩИНА
В ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНОМУ
ВИМІРІ**

монографія
за загальною редакцією Н. Кириленко

Лабораторія літературного краєзнавства

Суми – 2021

Досягнення:

- Підготовка 2 переможців наукового конкурсу науково-дослідницьких робіт із літератури Авласцова Аліна «Творчість Люко Дашвар у контексті сучасної української жіночої прози» – 2 м. Та Сердюк Катерина («Гуманістичний дискурс сучасної мілітарної прози») – 3 місце.
- Підготовка переможця Сердюк К., яка посіла 2 місце в обласному етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу Шевченка.
- Підготовка призера Поетичного марафону «Моя Україна» (громадська організація «Інноваційні обрії України») (Маценко С.).
- Підготовка переможців Всеукраїнського конкурсу есе «Г. Сковорода: діалог через століття» (5: Бариш К., Деркач К., Маценко С., Романченко А., Стрельцова І.)
- Підготовка переможців Всеукраїнського конкурсу есе «Мій Шевченко» (Маценко С., Бариш К.)
- Підготовка переможця обласного етапу науково-дослідницьких робіт із фольклористики МАН (Приходько Ліза, Путивльський ліцей, 1 місце)
- Участь у 2 Міжнародних грантових проєктах від IREX «Медіапазли» та «Медіавчительський кампус»;
- Керівництво студенткою Зякун А.О., яка посіла 3 місце в Всеукраїнському конкурсі науково-дослідних робіт із української літератури (2020р.)
- Керівництво лабораторією літературного краєзнавства та науковим гуртком «Фольклорні традиції Сумщини»
- Керівництво студенткою Кириленко І.М., яка посіла 2 місце в Усеукраїнському конкурсі «Мій Шевченко» (2020 р.)
- Член журі Всеукраїнського конкурсу проєктів із інфомедійної грамотності (2021 р.)

- **Участь в оргкомітетах конференцій, журі конкурсів**
- Заступник голови оргкомітету Міжнародної науково-практичної конференції «Філологія, лінгводидактика, професійна комунікація в науковому дискурсі» (Суми, 9 листопада 2022 р.)
- **Проведення регіональної науково-практичної конференції молодих учених «Актуальні питання фольклору та фольклористики» (жовтень, 2022 р.)**
- Член оргкомітету Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інновації в освіті та педагогічна майстерність учителя-словесника» (Суми, 2022р.)
- **Проводила 1 етап XIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу ім. Тараса Шевченка (листопад, 2022) та готувала студентів до 2 етапу конкурсу**
- Проведення Всеукраїнського конкурсу есе до 300-річчя Г. Сковороди.
- **Проведення регіональної конференції «Перший крок у науку».**
- Голова журі обласного конкурсу науково-дослідницьких робіт із літератури в МАН.
- **Член журі обласного етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Шевченка**
- Проведення XXXIV Сесії Міжнародного товариства імені Т. Шевченка (9.03.2023 р.)
- **Учасник Міжнародного проєкту IREX «Вивчай і розрізняй: інфомедійна грамотність» (за підтримки міжнародної ради наукових досліджень та обмінів IREX, посольств США та Великобританії, Академії Української преси, МОН України)**
- Участь у грантовому проєкті для здобувачів вищої освіти (2023 р.)

Поезія:

Роки студентські біжать з
конспектом...

Практичні, лекції, картоплі смак...
З навчальних буднів – на дискотеку.
Кохання. Сльози. Ти – практикант.
Агітбригади, концерти, клуби...
Чужі шпаргалки... Короткий сон...
Неофіційні змагання в групі.
Конспект згубився... Та є диплом.
(2000 р.)

О Боже, як світився ліс! –
Неначе сонце закохалась
В одну із молодих беріз
І загуляло...
Молоді берізки світяться у злоті,
Заздрісно лиш сосни дивляться й
мовчать.
Зеленава гама – їх життя печать...
А берези шепчуть: «Золото це тлінне, -
Ось зимові слуги скинуть все з плеча.
Ви – цариці лісу, ваша зелень вічна,
Якби нам хотілось зупинить цей час... «
(1998 р.)

Лариса Михайлівна ГОРБОЛІС

доктор філологічних наук, професор, викладач
кафедри української мови і літератури
СумДПУ імені А. С. Макаренка

Горболіс Лариса Михайлівна

Наукові інтереси:

- ✓ питання українського літературознавства і народознавства,
- ✓ проблеми духовності у творах українських письменників,
- ✓ проблеми національної самобутності української літератури

Основні фахові курси:

- ☐ «Українська література»,
- ☐ «Загальна історія мистецтв»,
- ☐ «Сучасна українська література: основні тенденції розвитку»,
- ☐ «Культурологічні пам'ятки Слобожанщини»,
- ☐ «Українознавство»,
- ☐ «Основи літературознавчих досліджень»

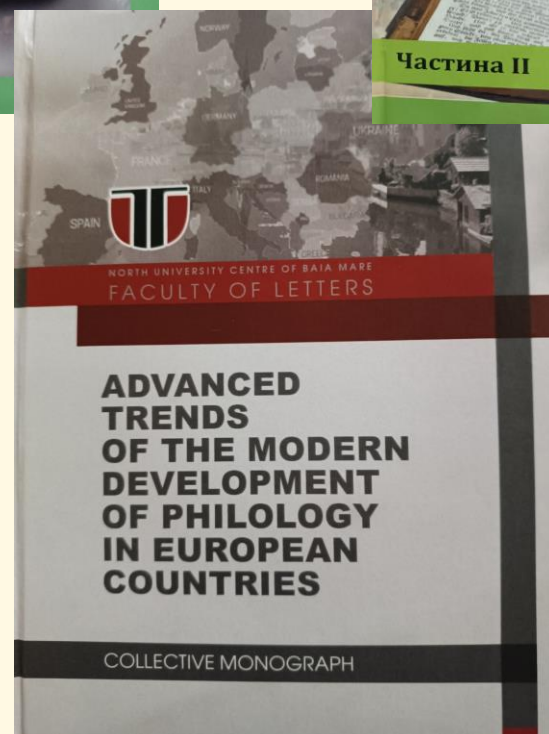
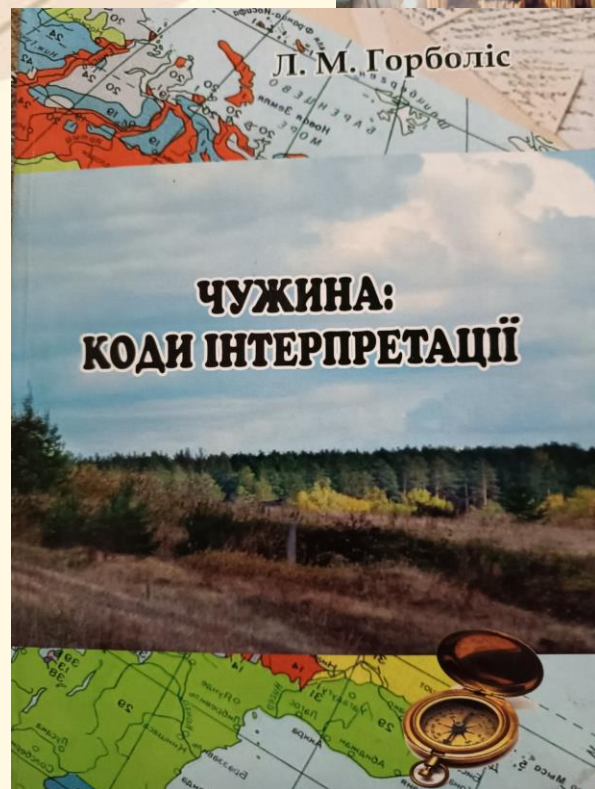
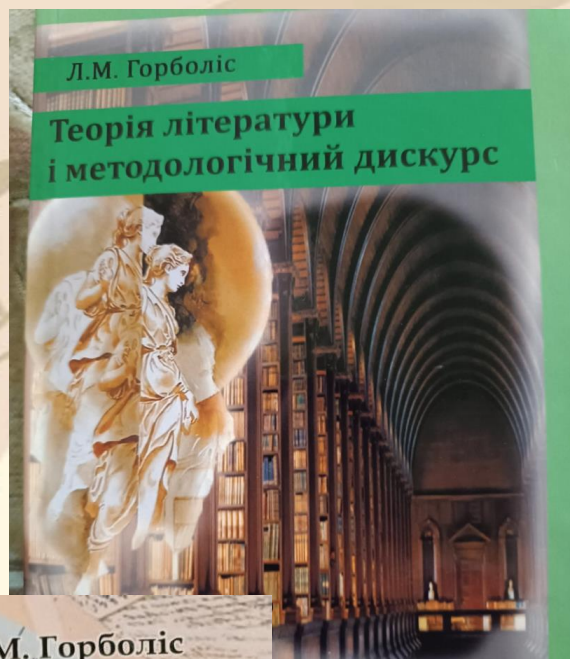
Жанри наукових праць Горболіс Л. М. за останні 5 років

Навчальний посібник: «Теорія літератури і методологічний дискурс» частина 1, «Теорія літератури і методологічний дискурс» частина 11.

Монографії: «Міжмистецькі контакти українського тексту», «Trends in development of philological education in the era of digitalization: european and national contexts»/

Колективні монографії: «Advanced trends of the modern development of philology in european countries»

Статті: «Людина і природа в конкордистській доктрині Володимира Винниченка: екологічний вектор», «Музика болю й радості в «Акордеоні» Миколи Жулинського», «Музика як смислова домінанта роману Ірен Роздобудько «Прилетіла ластівочка»», «Музична основа оповідання Лесі Українки «Над морем»», «Новітнє зібрання творів Василя Стефаника», «Природоохоронна естетика у збірці Петра Сороки «Де свище Овлур»», «Природоохоронний компонент збірки «Апокрифи лісу» Петра Сороки», «Проза Олеся Ульяненка: дискусія продовжується», «Специфіка відтворення образу художника в біографічних творах про Ван Гога», «Творчий портрет художника в повісті Тетяни Сидоренко «Ольга, дружина Пікассо»», «Хореографічний код новелістики Володимира Корнійчука», «Із секретів творчості Володимира Корнійчука: інтермедіальний вектор осмислення», «Образ заробітчани в романі Віри Нестерчук "Авантюрки на зеленій траві"»

Питання українського літературознавства і народознавства

- A. Chernysh, L. Horbolis, V. Pohrebennyk. Literary Studies and Psychoanalysis: Methodological Aspects of Interaction. 2021. 2(18). P. 6–16.
- L. Horbolis, O. Ishchenko, A. Novykov, D. Marieiev, N. Hrychanyk. The Cinemapoetics of the Modern Ukrainian Novel: Myroslav Dochynets' Creative Works. Amazonia Investiga. 2021. Volume 10 (48). P. 209–217.
- A. Chernysh, L. Horbolis. The Ukrainian Experience of National Identity Transformation (On the Material “Under the Wings of Big Mother” by S. Protsiuk) //Amazonia Investiga. 2021. 10 (46). P. 273–280
- Горболіс Л. М. Міжмистецькі контакти українського тексту монографія / Л. М. Горболіс. Суми : [СумДПУ імені А. С. Макаренка], 2021. – 312 с.
- Горболіс, Л. М. Новітнє зібрання творів Василя Стефаника / Л. М. Горболіс // Філологічні трактати. – 2021. – № 2, т. 13. – С. 104–106. – Рец. на кн.: Стефаник В. Зібрання творів : у 3 т., 4 кн. / редкол.: С. І. Хороб (голова) та ін. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2020.
- Проза Олеся Ульяненка: дискусія продовжується Л. М. Горболіс // Питання літературознавства. – 2021. – № 104. – С. 239–247. – Рец. на монограф.: Під «Знаком Саваофа», або «Там, де...» Ульяненко. Ч. 1. Під «Знаком Саваофа» : монографія / Ф. Штейнбук. – Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. – 396 с.
- Горболіс, Л. М. Теорія літератури і методологічний дискурс :навчальний посібник для студентів-філологів : у 2 ч. Ч. 1 /Л. М. Горболіс ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми : СумДПУ імені А .С. Макаренка , 2022. с.
- Горболіс, Л. М. Теорія літератури і методологічний дискурс [Текст] : навчальний посібник для студентів-філологів : у 2 ч. Ч. 2 /Л. М. Горболіс ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми : СумДПУ імені А .С. Макаренка , 2022. с.
- Горболіс, Л. М. Із секретів творчості Володимира Корнійчука: інтермедіальний вектор осмислення [Текст] / Л. М. Горболіс // Слово і Час. – 2018. – № 6. – С. 22–32.

Міжмистецькі контакти українського тексту

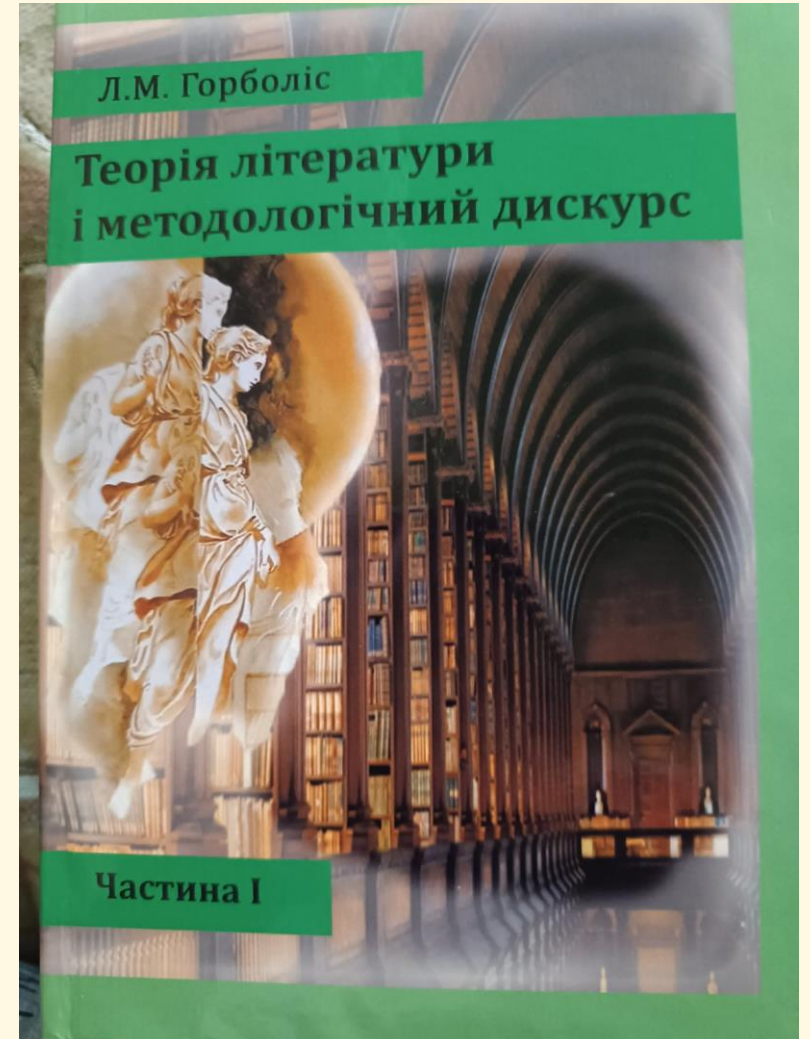
У монографії досліджуються багатоаспектні контакти творів українських письменників ХХ–ХХІ ст. В. Стефаника, Марка Черемшини, Лесі Українки, М. Яцківа, О. Довженка, Б.-І. Антонича, П. Ар'є, В. Корнійчука, Л. Білик, І. Роздобудько, М. Жулинського, Т. Сидоренко та ін.

з музикою, кіно, театром, хореографією на різних рівнях – архітектонічному, проблемно-тематичному, сюжетотворчому, хронотопічному, образотворчому, наративному, ритміко-інтонаційному тощо. За допомогою міжмистецького підходу з'ясовується художня самобутність, естетична вартість літературних творів. Для літературознавців, мистецтвознавців, студентів гуманітарних напрямків, учителів шкіл, усіх, хто цікавиться неповторним світом мистецтва.

Теорія літератури і методологічний дискурс

Навчальний посібник має сприяти опануванню навчальних дисциплін «Теорія літератури», «Культура літературознавчих досліджень». Теоретична частина посібника містить короткий виклад окремих тем. Запропонована практична частина може бути залучена на розсуд викладача для проведення практичних занять, перевірки тем, винесених на самостійне опрацювання. Додатки містять різнотиповий матеріал, що сприятиме організації самостійної роботи й забезпечить ефективне засвоєння знань. Навчальний посібник адресований викладачам, студентам, аспірантам.

Вікторія Василівна ГЕРМАН

кандидат філологічних наук,
доцент, викладач кафедри
української мови і літератури
СумДПУ ім. А.С. Макаренка

*«Віддай людині крихітку себе.
За це душа наповнюється
світлом.»*

Ліна Костенко

Герман Вікторія Василівна

Наукові інтереси:

- ✓ проблемні питання синтаксичної організації простого і складного речень,
- ✓ мовна культура,
- ✓ риторична культура,
- ✓ медіакультура,
- ✓ соціолінгвістика.

Основні фахові курси:

- «Сучасна українська літературна мова»,
- «Нові напрями сучасної лінгвістики»,
- «Фахова українська мова»,
- «Риторика»,
- «Типологія помилок»,
- «Культура української мови та стилістика».

Жанри наукових праць Герман В.В. за останні 5 років

○ **Навчальні та навчально-методичні посібники:**

Навчальні посібники: «Риторична культура вчителя в академічному просторі».

Навчально-методичні посібники: «Медіакультура вчителя-словесника: інтеграційний аспект формування», «Типологія помилок», «Українська мова: методичні рекомендації для позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку (МАН)», «Сучасна українська літературна мова: синтаксис складного речення», «Сучасна українська літературна мова: синтаксис простого і простого ускладненого речень».

○ **Розділи монографій:** «Іван Франко – титан слова: націєтворчий, лінгвориторичний і синтаксичний виміри», «Риторична особистість філолога. Формування культуромовної особистості фахівця в умовах неперервної освіти», «Мистецька термінологіка в поетичній мові Ліни Костенко (семантико-функціональний аспект)», «Складне синтаксичне ціле як структурно-семантична одиниця синтаксису», «Науковий текст Івана Франка в аспекті семантико-синтаксичних відношень допустовості».

○ **Статті у фахових виданнях (Index Copernicus):** «Полемічна культура сучасного викладача й учителя української мови та літератури», «Сучасні орієнтири формування мовнокультурологічної компетенції педагога (з досвіду викладання української мови за професійним спрямуванням).», «Інтеграція проекту IREX «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» і курсу «Сучасна риторика»», «Медіакультура вчителя-словесника: практика формування в курсі «Сучасна українська літературна мова»», «Формування медіаграмотності майбутнього вчителя в умовах професійної філологічної підготовки («методика навчання української мови» і «культура української мови»)), «Інтерактивні технології як сучасний підхід до організації навчання української мови в школі», «Формування медіакультури майбутнього вчителя-словесника в циклі професійної підготовки».

Текст у сучасних дослідницьких парадигмах (ДР №01211/108213)

ТЕКСТ У ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПАРАДИГМАХ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

МОНОГРАФІЯ

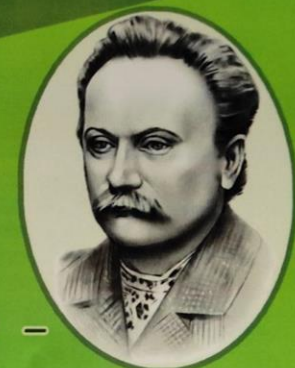

Сумщина в історико-філологічному вимірі

В. Герман

Сучасна українська літературна мова: практичний синтаксис

ІВАН ФРАНКО - ТИТАН СЛОВА: НАЦІЄТВОРЧИЙ, ЛІНГВОРИТОРИЧНИЙ І СИНТАКСИЧНИЙ ВИМІРИ

Монографія
закцією В.Герман

Міністерство освіти і науки України
Університет державної педагогічної освіти імені А. С. Макаренка
Інститут філології

НЕПОВНЕ РЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СИНТАКСИСУ

Методичний розвідок студентів 3 курсу

Міністерство освіти і науки України
Університет державної педагогічної освіти імені А. С. Макаренка
Інститут філології

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Від ЗВУКА до ТЕКСТУ

Аналіз мовних одиниць різних рівнів

Від Видавництва "Світ" імені А. С. Макаренка 2016

Міністерство освіти і науки України
Університет державної педагогічної освіти імені А. С. Макаренка
Інститут філології

СКАЛАДНЕ РЕЧЕННЯ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Від Видавництва "Світ" імені А. С. Макаренка 2016

Міністерство освіти і науки України
Університет державної педагогічної освіти імені А. С. Макаренка
Інститут філології

СИНТАКСИС СКАЛАДНОГО РЕЧЕННЯ

Практичний комплекс

Від Видавництва "Світ" імені А. С. Макаренка 2016

Міністерство освіти і науки України
Університет державної педагогічної освіти імені А. С. Макаренка
Інститут філології

СИНТАКСИС СКАЛАДНОГО РЕЧЕННЯ

Практичний комплекс

Від Видавництва "Світ" імені А. С. Макаренка 2016

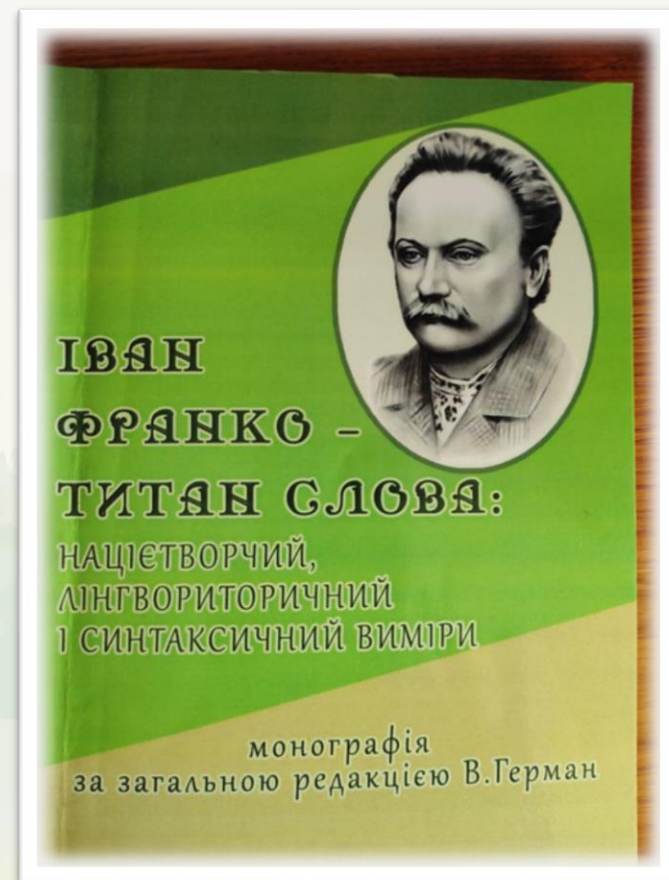
Проблемні питання синтаксичної організації простого і складного речень

Основні праці В. В. Герман із синтаксису за останні 5 років:

- Герман В. Харченко Н. Реалізація допустових семантико-синтаксичних відношень у складносурядних реченнях (на матеріалі наукових творів І. Франка). Лінгвостилістичні студії: наук. журн. / редкол.: С. К. Богдан) та ін. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. Вип. 11. С. 24-33.
- Іван Франко – титан слова: націєтворчий, лінгвориторичний і синтаксичний виміри: монографія / авт. кол. В. Герман, Т. Дробна, Т. Ковган, Н. Харченко; за заг. ред. В. Герман. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 134 с.
- Герман В. Замошнікова В. Психолінгвістична спрямованість звертань у листах Лесі Українки до Ольги Кобилянської. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острого: Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). № С. 55-59.
- Герман В. Медіакультура вчителя-словесника: практика формування в курсі «Сучасна українська літературна мова». Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. № 1 (105). С. 121-131.
- Герман В. Синтаксис складного речення: практикум для самостійної роботи. Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 112 с.
- Герман В. Сучасна українська літературна мова: синтаксис простого і простого ускладненого речень: методичні рекомендації для студентів 3 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література). Суми: Вид-во Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. 68 с.
- Герман В. Сучасна українська літературна мова: синтаксис складного речення: методичні рекомендації для студентів 4 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література). Суми: Вид-во Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. 68 с.
- Герман В. В. СКЛАДНЕ СИНТАКСИЧНЕ ЦІЛЕ ЯК СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ОДИНИЦЯ СИНТАКСИСУ. Сумщина в історико-філологічному вимірі: монографія / авт. кол. В. Владимірова, В. Герман, Н. Кириленко, О. Кумеда, С. П'ятаченко, О. Рудь, З. Савченко, М. Ячменик; за заг. ред. Н. І. Кириленко. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. С. 5-8; 20-49; 265-268.
- Герман В. Науковий текст Івана Франка в аспекті семантико-синтаксичних відношень допустовості. Текст у дослідницьких парадигмах: теорія і практика: [колективна монографія]: за заг. ред. О. М. Семеног. Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. 85-110.
- Герман В. В., Кириленко Н. І. Складнопідрядні приєднувальні речення: синтаксичний статус. Закарпатські філологічні студії. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. С

Іван Франко – титан слова: націєтворчий, лінгвориторичний і синтаксичний виміри

Пропонована колективна монографія, підготовлена в контексті теми кафедри української мови «Академічна культура дослідника», містить магістерські дослідження, здійснені під керівництвом В. Герман, а також її власні наукові пошуки: окреслено роль І. Франка в становленні соборної української літературної мови; приділено увагу публіцистиці Каменяра в лінгвориторичному аспекті; здійснено аналіз наукового й художнього дискурсу автора в синтаксичному вимірі, подано методичні розробки з української мови за його творчістю.

Навчально-методичні посібники Практикуми

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА:
СИНТАКСИС ПРОСТОГО І ПРОСТОГО УСКЛАДНЕНОГО РЕЧЕНЬ**

Методичні рекомендації для студентів 3 курсу

014 Середня освіта (Українська мова і література)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Суми

Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка

2021

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

В. Герман

**Синтаксис
складного речення**

**ПРАКТИКУМ
для самостійної роботи**

Суми
2022

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

В. Герман

**Сучасна українська літературна мова:
практичний синтаксис**

Суми
Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка

Ольга Миколаївна РУДЬ

кандидат філологічних наук,
доцент, викладач кафедри
української мови і літератури
СумДПУ імені А. С.Макаренка

Рудь Ольга Миколаївна

Наукові інтереси:

- ✓ поетична мова ХХ століття,
- ✓ культура фахової мови,
- ✓ риторична культура викладача,
- ✓ історія освіти Сумщини

Основні фахові курси:

- ☐ «Сучасна українська літературна мова»,
- ☐ «Українська мова за професійним спрямуванням»,
- ☐ «Наукова спадщина мовознавців ХХ століття»,
- ☐ «Актуальні питання української лексикографії»

Жанри наукових праць Рудь О. М. за останні 5 років

Методичні рекомендації: «Лексикологія сучасної української літературної мови: методичні вказівки до практичних занять», «Графіка й орфографія сучасної української літературної мови», «Українська мова за професійним спрямуванням».

Монографії: «Складні прикметники поетичної мови ХХ століття».

Статті: «Складні прикметники як засіб вербалізації образу України», «Складні слова в мовотворчості Ліни Костенко: структурно-семантичний аналіз», «Сполучуваність складних прикметників на позначення звукових якостей предметів з іменниками в українській поетичній мові ХХ століття», «Структурно-семантичні моделі складних прикметників з другим компонентом із семою «дія» (на матеріалі української поезії ХХ століття)», «Юкстапозитні іменники у поетичних текстах Ліни Костенко», «Педагогічна майстерність учителя в історії західноєвропейської наукової думки».

Ольга Рудь

**СКЛАДНІ ПРИКМЕТНИКИ
ПОЕТИЧНОЇ МОВИ
XX СТОЛІТТЯ**

Монографія

УКРАЇНСЬКА МОВА
ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

**Риторика
В ІМЕНАХ**

Довідник
Частина 1: А-К

Суми - 2016

Міністерство освіти і науки України
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

О.М. Семенов, О.М. Рудь

**КУЛЬТУРА
ФАХОВОЇ МОВИ**

Навчальний посібник

Суми - 2013

Міністерство освіти і науки України
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

О.М.Рудь

РИТОРИКА
в таблицях і схемах

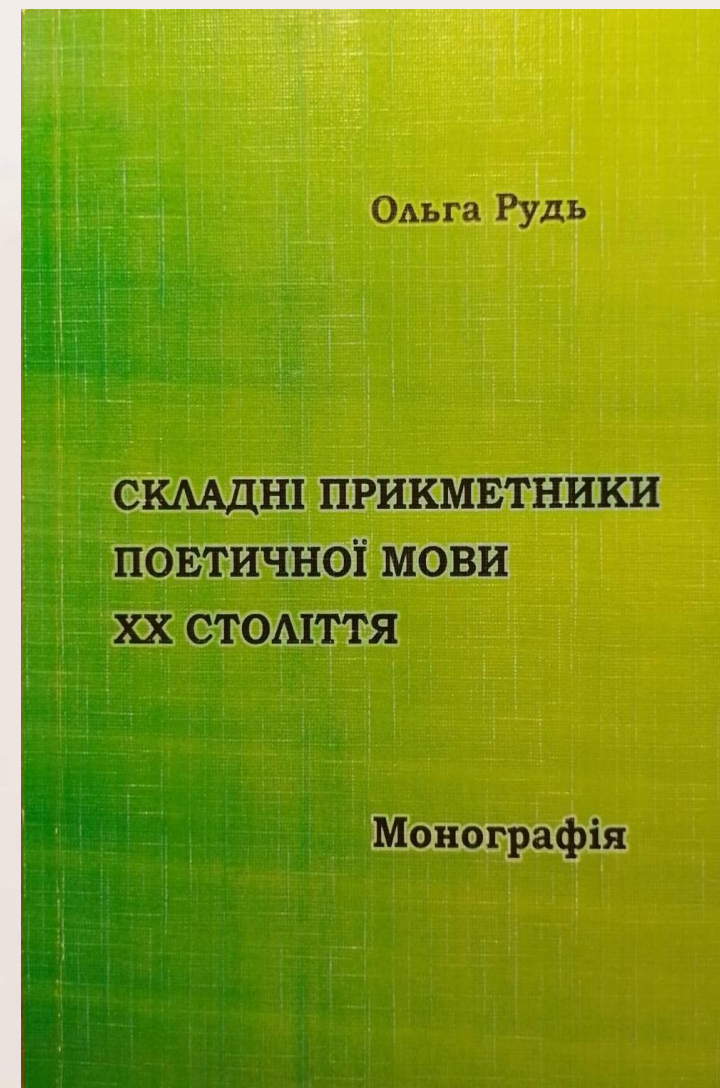
ДОВІДНИК

Поетична мова ХХ століття

- Рудь, О. М. Складні прикметники поетичної мови ХХ століття монографія. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 248 с.
- Рудь, О. М. Складні слова в мовотворчості Ліни Костенко: структурно-семантичний аналіз // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Том 32 (71), №3, ч. 3 С. 61–66.
- Рудь, О. М. Структурно-семантичні моделі складних прикметників з другим компонентом із семою «дія» (на матеріалі української поезії ХХ століття) // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Том 31 (70), № 2. С. 44–49.
- Рудь, О. М. Сполучуваність складних прикметників на позначення звукових якостей предметів з іменниками в українській поетичній мові ХХ століття *Slavica Nitriensia : časopis pre výskum slovanských filológií*. 2019. Ročník 8. – С. 47–54.
- Рудь, О. М. Юкстапозитні іменники у поетичних текстах Ліни Костенко. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск 37, том 3. С. 124–128.

Складні прикметники поетичної мови XX століття

У монографії викладено теоретичні засади дослідження складних прикметників поетичної мови XX століття. Розглянуто структурно-семантичні моделі прикметників-комполітів за першим та другим компонентом. Описано структуру атрибутивних словосполучень із складними прикметниками у функції означення. Проаналізовано функціональне навантаження складних прикметників-епітетів та прикметникових комполітів у складі метафори і порівняння. Для науковців, викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів, учителів-словесників.

Олена Павлівна КУМЕДА

Кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української
мови і літератури

СумДПУ ім. А.С. Макаренка

*Викладачі — найбільші державні
службовці. Вони проводять своє життя,
виховуючи молодих людей, тим самим
формуючи майбутнє нації.*

Соломон Ортіс

Кумеда Олена Павлівна

Наукові інтереси:

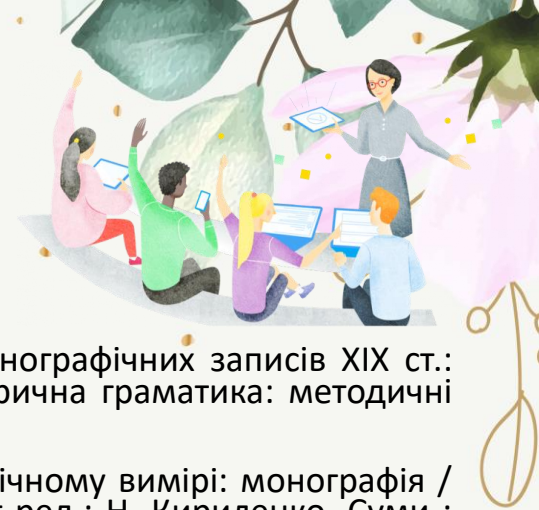
- ✓ історія української мови;
- ✓ історія української літературної мови;
- ✓ проблеми взаємодії діалектів і літературної мови;
- ✓ українська діалектологія та глотогенез;
- ✓ зв'язки слов'янських діалектних систем.

Основні фахові курси:

- «Старослов'янська мова»
- «Історична граматика української мови»
- «Історія української літературної мови»
- «Українська діалектологія».

Жанри наукових праць Кумеди О. П. за останні 5 років

○ Навчальні та навчально-методичні посібники:

- **Навчально-методичні посібники:** Кумеди О. Вивчення рис східнополіського говору північного наріччя на матеріалі етнографічних записів XIX ст.: навчально-методичний посібник. Суми: В-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2018. 68 с. 2. Старослов'янська мова та історична граматика: методичні рекомендації. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2023. 73 с.
- **Розділи монографій:** Кумеди О. П. «Східнополіський аспект у вивченні діалектів Сумщини». Сумщина в історико-філологічному вимірі: монографія / авт. кол.: В. Владимірова, В. Герман, Н. Кириленко, О. Кумеди, С. П'ятаченко, О. Рудь, З. Савченко, М. Ячменик ; за заг ред.: Н. Кириленко. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2021. С.106-137. Кумеди О. П. Ранні східнополіські риси мови першодруків П. Куліша. Текст у дослідницьких парадигмах: теорія і практика: [колективна монографія]: за заг. ред. О. М.Семенов. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. 61-89.
- **Статті у фахових виданнях:** 1. Кумеди О. До питання історії однієї відтопонімічної назви: сумчани – сум'яни – сумці. Slavica Slovaca ročník 55 (2020). č.1. s. 53–63. Slavistický ústav Jána Stanislava SAV a Slovenský komitét slavistov, Slovenská republika. Časopis je evidovaný: SCOPUS, CEJSH, DOAJ, C.E.E.O.L., ERIH PLUS, MLA, CARHUS Plus + 2014, CIRC, SJR, ProQuest, EBSCO. 2. Chychuk, A., Zorochkina, T., Yachmenyk, M., Kyrylenko, N., Kumedi O., & Mougél, D. (2021). Innovative technologies for the implementation of educational activities in higher education institutions. Laplage in Journal, 7(3A), p. 370-377. 3. «Звертання людини до Бога в текстах Нового Заповіту: мовні засоби сакральної адресації на матеріалі перекладу І. І. Орієнка». Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка». Вип. 41, том 2, 2021. С. 119-127. 4. Фонетичні маркери книжності в мові Пантелеймона Куліша. Культура слова. 2021. Вип. 94. С. 205. 5. Стилістично марковані елементи в мові Пантелеймона Куліша. Філологічні трактати. 2021. Т. 13, № 2. С. 23-30. 6. Кумеди О. П. (2022). Одна фонетична риса мови творів П.Куліша у світлі словника Грінченка. Академічні студії. Серія "Гуманітарні науки", (2), 33-38.
- **Публікації в інших видавництвах:** 1. Кумеди О. З досвіду викладання української мови як другої іноземної в словацькому університеті. Мова, історія, культура у лінгвокомунікативному просторі: збірник наукових праць V Міжнародної науково-практичної конференції (25 – 27 квітня 2018 року). Суми: Сумський державний університет, 2018. Вип. 5. С. 166–177. 2. Кумеди О. До 200-річчя Пантелеймона Куліша. Уваги до стилістично маркованих елементів в мові першодруків П.О.Куліша. Язык и межкультурные коммуникации: сборник научных статей/ Бел. гос. пед. ун-т им. Максима Танка; редкол. В. Д. Старичёнок и др. Минск: БГПУ, 2019. С. 135–138. 3. Кумеди О. До питання про роль Пантелеймона Куліша в історії української літературної мови. Zborník vedeckých príspevkov «Slovanské spisovné jazyky v synchronii a diachronii: západoslovanský a východoslovanský kontext». Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. 2019. С. 79 – 84. 4. Кумеди О. «Я є» як спосіб самоідентифікації Бога в тексті Священного Писання. Slavica Nitrensia : časopis pre výskum slovanských filológií ; hlavný redaktor: prof. PhDr. Jana Sokolová, CSc. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre. 2019. Č. 1. S. 34–46. 5. Кумеди О. Особливості вивчення лексичного складу української мови через порівняльну характеристику лексики слов'янських мов. Культуромовна особистість фахівця у XXI столітті: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції. Вип.5. 10-11 грудня 2021 року. С. 26-28. 6. Кумеди О. Звертання людини до Бога в біблійних текстах: мовні засоби сакральної адресації на матеріалі перекладу І. І. Орієнка. 2021. Slavica Nitrensia: časopis pre výskum slovanských filológií ; hlavný redaktor: prof. PhDr. Jana Sokolová, CSc. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre. С. 85–112.

Проблемні питання з історії української літературної мови

Основні праці О. П. Кумеди з історії української літературної мови за останні 5 років:

- Кумеда О. До питання про роль Пантелеймона Куліша в історії української літературної мови. Zborník vedeckých príspevkov «Slovanské spisovné jazyky v synchrónii a diachrónii: západoslovanský a východoslovanský kontext». Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. 2019. С. 79 – 84.
- Кумеда О. До 200-річчя Пантелеймона Куліша. Уваги до стилістично маркованих елементів в мові першодруків П.О.Куліша. Язык и межкультурные коммуникации: сборник научных статей/ Бел. гос. пед. ун-т им. Максима Танка; редкол. В. Д. Старичёнок и др. Минск: БГПУ, 2019. С. 135–138.
- Кумеда О. П. (2022). Одна фонетична риса мови творів П.Куліша у світлі словника Грінченка. Академічні студії. Серія “Гуманітарні науки”, (2), 33-38.
- Стилістично марковані елементи в мові Пантелеймона Куліша. Філологічні трактати. 2021. Т. 13, № 2. С. 23-30.
- Фонетичні маркери книжності в мові Пантелеймона Куліша. Культура слова. 2021. Вип. 94. С. 205 214.
- Кумеда О. Особливості вивчення лексичного складу української мови через порівняльну характеристику лексики слов'янських мов. Культуромовна особистість фахівця у XXI столітті: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції. Вип.5. 10-11 грудня 2021 року. С. 26 28.
- Кумеда О. До питання про роль Пантелеймона Куліша в історії української літературної мови. Zborník vedeckých príspevkov «Slovanské spisovné jazyky v synchrónii a diachrónii: západoslovanský a východoslovanský kontext». Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. 2019. С. 79 – 84.

Одна фонетична риса мови творів П.Куліша у світлі словника Грінченка.

Пропоноване спостереження здійснено переважно на матеріалі першодруків творів Пантелеймона Куліша і є частиною цілісного дослідження мови письменника на тлі рідного йому східнополіського говору північного наріччя. Стаття являє собою фрагмент вивчення зв'язків мови П. Куліша зі Словником за редакцією Б. Грінченка як однією з визначних лексикографічних праць відповідної доби; як і попередні розвідки, ґрунтується на методиці суголосній тій, яку застосували дослідники мови Т. Шевченка.

Вивчення специфіки відбиття в цій лексикографічній праці мови письменника-класика є, безумовно, давно назрілою потребою; цікавими й актуальними такі студії є ще й з огляду на ту важливу обставину, що досі немає спеціальних словників мови П. Куліша, а відзначення його 200-річчя, на жаль, не активізувало дослідницькі студії у напрямку докладної характеристики ідіолекту свідомого творця української літературної мови.

Навчально-методичний посібник

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Кумеда О. П.

**ВИВЧЕННЯ РИС СХІДНОПОЛІСЬКОГО ГОВОРУ
ПІВНІЧНОГО НАРІЧЧЯ
НА МАТЕРІАЛІ ЕТНОГРАФІЧНИХ ЗАПИСІВ XIX СТ.**

Суми
Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка
2018

Посібник докладно висвітлює східнополіські риси етнографічних записів П. Куліша та Б. Грінченка як мовних пам'яток з території Східного Полісся, чим вагомо доповнює інформацію про відповідний говір у курсі вивчення української діалектології; містить завдання, серед яких, зокрема, й робота з діалектними текстами. Посібник призначений для студентів філологічних факультетів.

Марина Михайлівна ЯЧМЕНИК

кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри української мови і
літератури СумДПУ ім. А. С.
Макаренка, сертифікований медіатренер
АУП, IREX

**«Ставити все під сумнів і
задавати питання!»
Девід Ренделл**

Ячменик Марина Михайлівна

Наукові інтереси:

- якість навчання
- якість освіти
- академічна доброчесність
- методика навчання українсь літератури
- медіаосвіта
- медіаграмотність
- медіагігієна
- кар'єрне консультування
- профорієнтаційне консульту
- методика онлайн-навчання
- цифрове навчання в умовах

Основні фахові курси:

- «Методика навчання української літератури»

Медіаосвіта»

Основи літературознавчих досліджень»

Українська література»

Жанри наукових праць Ячменик М. М. за останні 5 років

Наукові статті: «Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів-словесників до використання засобів медіаосвіти у професійній діяльності»; «Підготовка майбутніх учителів-словесників до використання засобів медіаосвіти у професійній діяльності: розробка моделі та її експериментальна перевірка»; «Підготовка майбутнього вчителя української мови і літератури: інтеграція проєкту IREX «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність»; «Академічна доброчесність як елемент забезпечення якості освіти у вищій школі: досвід Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка»; «Моніторинг якості організації педагогічної практики в закладах вищої освіти в умовах дистанційного навчання»; «Особливості формування «soft skills» у здобувачів вищої освіти в умовах педагогічного закладу вищої освіти»; «Цифровізація освітніх послуг у країнах ЄС: нові можливості», «Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів: із досвіду роботи над студентськими проєктами «Мій університет – моя гордість».

Посібники: «Медіащоденник із медіаграмотності»,
«Безпечний медіасерфінг підлітків».

Дисертації: «Підготовка майбутніх учителів української мови і літератури до використання засобів медіаосвіти у професійній діяльності».

Монографії: «Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти».

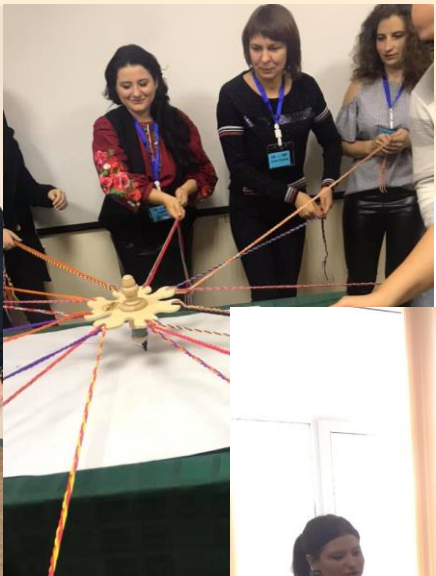

Медіаграмотність

Основні праці М. М. Ячменик із медіаграмотності:

- Ячменик М. М. Медіаосвітній компонент у підготовці майбутніх учителів-словесників. Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів усеукраїнської науково-практичної конференції, 1. Суми, 180-183.
- Ячменик М. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів-словесників до використання засобів медіаосвіти у професійній діяльності [Текст] / М. Ячменик // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний університет імені А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова та ін.]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – № 4 (78). – С. 237–249.
- Ячменик М. Підготовка майбутніх учителів-словесників до використання засобів медіаосвіти у професійній діяльності: розробка моделі та її експериментальна перевірка [Текст] / М. Ячменик // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова та ін.]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – № 5 (79). – С. 281–293.
- Ячменик М. М. Підготовка майбутніх учителів української мови і літератури до використання засобів медіаосвіти у професійній діяльності [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – теорія і методика проф. освіти / Ячменик Марина Михайлівна ; МОН України, Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка ; [науковий керівник О. М. Семеног]. – Суми, 2019. – 20 с.
- Семеног О. М., Ячменик М. М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія / О. М. Семеног, М. М. Ячменик. – Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. – 211 с.
- Ячменик М. Підготовка майбутнього вчителя української мови і літератури: інтеграція проекту IREX «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» [Текст] / М. Ячменик // Фізико-математична освіта : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Фізико-математичний факультет ; [редкол.: М. П. Вовк, М. Гр. Воскоглу, Т. Г. Дерека та ін.]. – Суми : [СумДПУ імені А. С. Макаренка], 2020. – Вип. 3 (25), ч. 2. – С. 113–118. – DOI: 10.31110/2413-1571-2020-025-3-035.
- Безпечний медіасерфінг підлітків [Текст] : інтерактивний посібник / авт. кол.: М. М. Ячменик, О. М. Семеног, Н. І. Кириленко, С. І. Моцак. – Суми : Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2022. – 51 с.
- Ячменик М. М., Велущак, М. Я., Балабай, А. А. Цифровізація освітніх послуг у країнах ЄС: нові можливості. Академічні візії, (17).

Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

До 95-ої річниці
Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

Олена СЕМЕНОГ, Марина ЯЧМЕНИК

**МОВНО-МЕТОДИЧНА
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА
ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МЕДІАОСВІТИ**

Монографія

У монографії розкрито особливості мовно-методичної підготовки майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти як цілісний педагогічний процес у взаємозв'язку навчально-пізнавальної, науково-дослідної, практичної складових, що спрямований на формування готовності здійснювати навчання мовно-літературних предметів, гурткову роботу в закладах загальної середньої освіти з урахуванням педагогічно доцільних засобів медіаосвіти та індивідуальних особливостей учнів. Засоби медіаосвіти окреслено як інноваційні дидактичні інструменти організації і забезпечення освітнього процесу, технічні, програмні, мережеві, креолізовані, аудіовізуальні засоби навчання, що сприяють ефективному вирішенню професійних завдань з формування компетентної мовної особистості школяра, його соціалізації, морального, громадянського, естетичного виховання. Розкрито зміст мовно-методичної підготовки майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти у процесі навчання нормативних («Фахова українська мова», «Методика навчання української мови»), варіативних дисциплін («Медіакультура вчителя-словесника»), гуртка з медіа культури, під час педагогічної практики.

Ця праця буде корисною для науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, аспірантів.

Формування культуромовної
особистості фахівця в умовах
неперервної освіти

Суми – 2019

Ресурсний центр професійного
розвитку вчителя
української мови і літератури

Громова Наталія Василівна

Кандидат педагогічних наук,
доцент, викладач кафедри
української мови і літератури

Громова Наталія Василівна

Коло наукових інтересів

- методика навчання української мови
- українська лінгводидактика
- медіакультура вчителя
- культура української мови
- актуальні питання фахової української мови та української мови за професійним спрямуванням.

Основні фахові курси

- «Методика навчання української мови»
- «Лінгводидактика»
- «Інноваційні технології вивчення української мови»
- «Українська мова за професійним спрямуванням»
- «Фахова українська мова».

Жанри наукових праць Громової Н. В. за останні 5 років

- Монографії та розділи монографії

1. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті
2. Формування культуромовної особистості фахівця в умовах неперервної освіти

- Навчальні посібники

Семеног О.М., Вовк М.П., Дятленко Т., Громова Н. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога

- Електронні посібники

Широков Володимир, Загнітко Анатолій, Надутенко Максим, Надутенко Маргарита, Семеног Олена, Громова Наталія, Пономаренко Наталя. Віртуальна лексикографічна лабораторія «Мультимедійний словник з інфомедійної грамотності»

- Методичні вказівки

1. Українська мова за професійним спрямуванням
2. Фахова українська мова
3. Методика навчання української мови: інтегрована програма навчального курсу, сертифікована IREX «Вивчай і розрізняй: інфомедійна грамотність»; електронна.

Методика навчання української мови в ЗЗСО, педагогічна практика студентів

- Громова Н.В. Формування медіакомпетентності майбутнього вчителя-словесника у курсі «Методика навчання української мови». Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук.журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. № 8 (102). С. 119-130.
- [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?
I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=AS
P meta&C21COM=S&2 S21PO3=FILA=&2 S21STR=pednauk%5F2013%5F5%5F26](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21PO3=FILA=&2 S21STR=pednauk%5F2013%5F5%5F26)
- [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?
I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=AS
P meta&C21COM=S&2 S21PO3=FILA=&2 S21STR=pednauk%5F2018%5F9%5F21](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21PO3=FILA=&2 S21STR=pednauk%5F2018%5F9%5F21)
- [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?
I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=AS
P meta&C21COM=S&2 S21PO3=FILA=&2 S21STR=pednauk%5F2020%5F8%5F12](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21PO3=FILA=&2 S21STR=pednauk%5F2020%5F8%5F12)

Вікторія Герман

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-2915-7330

Наталія Громова

Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-2784-1016
DOI 10.24139/2312-5993/2018.09/218-228

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ МОВНОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕДАГОГА (З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

У статті обґрунтовується, що впровадження лінгвокультурологічного підходу до здійснення мовної освіти майбутніх педагогів і формування в них мовнокультурологічної компетенції, яка охоплює лінгвістичний, комунікативний, професійно-мовленнєвий, культурно-мовленнєвий та інші аспекти, є актуальним завданням навчального процесу в педагогічному університеті. За допомогою загальнонаукової та емпіричної методики доводиться, що досягти поставленої мети можна за допомогою використання комунікативно-функціонального підходу до викладання «Української мови (за професійним спрямуванням)».

Ключові слова: компетенція, комунікативно-функціональний підхід, лінгвокультурологічний підхід, мовна освіта, мовнокультурологічна компетенція, національно-мовна особистість учителя, науковий стиль, офіційно-діловий стиль, текст.

Постановка проблеми. Серед актуальних питань освіти сьогодення постає проблема підготовки майбутніх учителів у педагогічному університеті як особистостей, у яких сформовані теоретична, практична, мотиваційна, науково-дослідницька готовність до інтелектуально-творчої професійної й

УДК 37.018.7–057.875:371.124:8

Н. В. Громова

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

РОЛЬ І МІСЦЕ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА

У статті розкривається питання професійного становлення майбутнього вчителя-словесника під час педагогічної практики з української мови. Розглянуто суть педагогічної практики, проаналізовано її функції, окреслено завдання. Автор доводить, що розкриття відповідних професійних і особистісних якостей є показником успішного професійного становлення та самореалізації особистості. Мова йде про такі якості, як позитивна мотивація до виконуваної діяльності, професійна майстерність, творча активність, діалогічна творча взаємодія суб'єктів навчального процесу тощо. Узагальнено рекомендації щодо поліпшення професійної та методичної підготовки, висловлені майбутніми вчителями-філологами.

Ключові слова: педагогічна практика з української мови, учитель-філолог, професійне становлення, творча самореалізація, якості особистості, методична підготовка.

Постановка проблеми. Важливе значення в професійному та особистісному становленні майбутнього вчителя-словесника займає його практична підготовка. Вона є завершальним етапом вивчення курсу «Методика навчання української мови», який має забезпечити послідовне системне формування професійно значущих умінь і навичок студентів-філологів, і важливим ланцюжком між теоретичним навчанням майбутніх учителів та їх самостійною практичною роботою безпосередньо у школі. Сучасні дослідники стверджують, що практика – це чуттєво-предметна

